ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 7ης Μαρτίου 1997 *

Στην υπόθεση Τ-184/95,

Dorsch Consult Ingenieurgesellschaft mbH, εταιρία γερμανικού δικαίου με έδρα το Μόναχο (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τον Karl M. Meessen, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο Patrick Kinsch, 8-10, rue Mathias Hardt,

ενάγουσα,

κατά

Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, εκπροσωπουμένου από τον Yves Crétien, νομικό σύμβουλο, και τους Stephan Marquardt και Antonio Tanca, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Bruno Eynard, γενικό διευθυντή της διευθύνσεως νομικών υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, 100, boulevard Konrad Adenauer,

και

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένης από τους Peter Gilsdorf και Allan Rosas, κυρίους νομικούς συμβούλους, και τον Jörn Sack, νομικό σύμβουλο, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

εναγομένων,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

που έχει ως αντικείμενο αγωγή ασκηθείσα δυνάμει των άρθρων 178 και 215, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ, με την οποία ζητείται η αποκατάσταση της ζημίας την οποία φέρεται ότι υπέστη η ενάγουσα επιχείρηση λόγω της εκδόσεως του κανονισμού (ΕΟΚ) 2340/90 του Συμβουλίου, της 8ης Αυγούστου 1990, που παρεμποδίζει τις συναλλαγές της Κοινότητας που αφορούν το Ιράκ και το Κουβέιτ (ΕΕ L 213, σ. 1),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. W. Bellamy, Πρόεδρο, Α. Καλογερόπουλο και την V. Tiili, δικαστές,

γραμματέας: H. Jung

εκδίδει την ακόλουθη

Διάταξη

Το ιστορικό της υποβολής της αιτήσεως και η διαδικασία

1 Με αίτηση που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 27 Μαρτίου 1996, η επιχείρηση Ελληνική Βιομηχανία Όπλων ΑΕ (στο εξής: ΕΒΟ), ανώνυμη εταιρία ελληνικού δικαίου με έδρα την Αθήνα, εκπροσωπούμενη από τους Μ. Σταθόπουλο και Ν. Αναγνώστου, δικηγόρους Αθηνών, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο Aloyse May, 31, Grand-rue, ζήτησε να παρέμβει στην υπόθεση Τ-184/95 υπέρ της ενάγουσας.

2 Η αίτηση παρεμβάσεως υποβλήθηκε κατ' εφαρμογήν του άρθρου 37, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού (ΕΚ) του Δικαστηρίου, το οποίο εφαρμόζεται στη διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου δυνάμει του άρθρου 46, πρώτο εδάφιο, του εν λόγω Οργανισμού, και ασκήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 115 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου.

3 Η αίτηση παρεμβάσεως επιδόθηκε στους διαδίκους, σύμφωνα με τις επιταγές του άρθρου 116 του Κανονισμού Διαδικασίας.

4 Σύμφωνα με το άρθρο 116, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο πρόεδρος του δευτέρου τμήματος έφερε την αίτηση στο τμήμα.

5 Με έγγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 28 Μαΐου 1996, η Επιτροπή και το Συμβούλιο προέβαλαν το απαράδεκτο της αιτήσεως παρεμβάσεως της EBO, υποστηρίζοντας ότι η EBO δεν δικαιολογεί συμφέρον στην επίλυση της διαφοράς, υπό την έννοια του άρθρου 115, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας.

Επιχειρήματα των διαδίκων

6 Στην αίτησή της παρεμβάσεως, η EBO εκθέτει ότι, βάσει μιας συμβάσεως και μιας πρόσθετης συμφωνίας που συνήφθησαν στις 12 Ιανουαρίου και στις 25 Σεπτεμβρίου 1987 με το ιρακινό Υπουργείο Άμυνας, όφειλε να παραδώσει στη χώρα αυτή, ελεύθερα επί του πλοίου (fob), προϊόντα συνολικής αξίας 83 214 000 δολαρίων ΗΠΑ (US$). Η πληρωμή επρόκειτο να γίνει σύμφωνα με το σύστημα της τραπεζικής πιστώσεως, δηλαδή με το άνοιγμα από την Κεντρική Τράπεζα του Ιράκ μιας ανέκκλητης, διαιρετής και μεταβιβάσιμης πιστώσεως, με παρέμβαση της Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος. Κατά το σύστημα αυτό, το 10 % της αξίας κάθε φορτίου θα καταβαλλόταν επί τη εμφανίσει των αναγκαίων φορτωτικών εγγράφων και ενός τιμολογίου, ενώ το υπόλοιπο 90 % θα καθίστατο αυτομάτως απαιτητό 24 μήνες μετά από κάθε παράδοση.

7 Με τηλετύπημα της 20ής Ιανουαρίου 1987, η Κεντρική Τράπεζα του Ιράκ γνωστοποίησε στην ΕΒΟ το άνοιγμα υπέρ αυτής της προαναφερθείσας πιστώσεως η οποία, αφού έγινε αποδεκτή από την ΕΒΟ, παρατάθηκε πέραν της 25ης Μαρτίου 1990, που ήταν η αρχικώς συμφωνηθείσα ημερομηνία λήξεως της ισχύος της, και μέχρι τις 30 Μαΐου 1991.

8 Αφού η ΕΒΟ εκπλήρωσε το σύνολο των προβλεπομένων παροχών, η Κεντρική Τράπεζα του Ιράκ της κατέβαλε το 10 % της αξίας κάθε φορτίου. Αντιθέτως, το υπόλοιπο 90 % της αξίας των εμπορευμάτων, το οποίο έπρεπε να καταβληθεί 24 μήνες μετά την ημερομηνία εκδόσεως κάθε φορτωτικής, εντόκως προς 4 % ετησίως, δεν έχει καταβληθεί μέχρι σήμερα. Επομένως, η αιτούσα την παρέμβαση έχει έναντι των ιρακινών αρχών απαίτηση ύψους 75 451 500 US$.

9 Η ΕΒΟ εκθέτει ότι η Κεντρική Τράπεζα του Ιράκ αρνείται να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της έναντι αυτής, επικαλούμενη προς τούτο το ψήφισμα 661 (1990) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, της 6ης Αυγούστου 1990, βάσει του οποίου εκδόθηκε ο κανονισμός (ΕΟΚ) 2340/90 του Συμβουλίου, της 8ης Αυγούστου 1990, που παρεμποδίζει τις συναλλαγές της Κοινότητας που αφορούν το Ιράκ και το Κουβέιτ (ΕΕ L 213, σ. 1, στο εξής: κανονισμός 2340/90), ο οποίος απαγόρευσε κάθε δραστηριότητα ή εμπορική συναλλαγή με το Ιράκ. Η αιτούσα την παρέμβαση υποστηρίζει ότι τα κοινοτικά όργανα, εκδίδοντας τον κανονισμό αυτό χωρίς να προβλέψουν αντιστάθμισμα για τις ζημίες που θα υφίσταντο τα πρόσωπα που είχαν ήδη εμπορικούς δεσμούς με το Ιράκ και με τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού και δημοσίου δικαίου του κράτους αυτού, όπως είναι οι δεσμοί που διατηρούσε η ίδια με το ιρακινό Υπουργείο Άμυνας και την Κεντρική Τράπεζα του Ιράκ, θεμελίωσαν την ευθύνη της Κοινότητας. Στη δική της περίπτωση, συγκεκριμένα, η ευθύνη αυτή απορρέει από το ότι η έκδοση του κανονισμού 2340/90 την εμπόδισε να εισπράξει τις απαιτήσεις που έχει έναντι της Κεντρικής Τράπεζας του Ιράκ.

10 Η ΕΒΟ υποστηρίζει ότι το έννομο συμφέρον της για παρέμβαση στην ένδικη διαφορά απορρέει από το γεγονός ότι, όπως και η ενάγουσα, έχει και αυτή το δικαίωμα να απαιτήσει από την Κοινότητα να της καταβάλει το ποσό των 75 451 500 US$, εντόκως προς 8 % από 9ης Αυγούστου 1990, σε αντάλλαγμα δε η ΕΒΟ θα της εκχωρήσει την απαίτηση που έχει έναντι της Κεντρικής Τράπεζας του Ιράκ.

11 Το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι η ΕΒΟ δεν δικαιολογεί συμφέρον προς παρέμβαση και ότι, συνεπώς, η αίτησή της είναι απαράδεκτη. Δεδομένου ότι το αντικείμενο της διαφοράς είναι αγωγή αποζημιώσεως ασκηθείσα από νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου κατά της Κοινότητας, κανένας άλλος ιδιώτης δεν έχει συμφέρον για την επίλυση της διαφοράς, στο μέτρο που η απόφαση δεν θα είχε κανένα άμεσο ή έμμεσο αποτέλεσμα επί της καταστάσεώς του. Εν πάση περιπτώσει, από την αίτηση παρεμβάσεως της ΕΒΟ δεν προκύπτει σε τι συνίσταται το συμφέρον προς παρέμβαση.

12 Το Συμβούλιο αμφισβητεί ότι η ΕΒΟ μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει συμφέρον προς παρέμβαση, το οποίο βασίζεται αποκλειστικά στο γεγονός ότι βρίσκεται σε κατάσταση συγκρίσιμη με εκείνη της ενάγουσας και ότι, συνεπώς, μπορεί επίσης να προβάλει έναντι της Κοινότητας δικαίωμα αποζημιώσεως απορρέον από την έκδοση του κανονισμού 2340/90. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι πρόκειται για δικαίωμα το οποίο δεν έχει κανένα ουσιαστικό σύνδεσμο με το δικαίωμα της ενάγουσας, για να προβληθεί το δικαίωμα αυτό, θα έπρεπε να ασκηθεί αγωγή αποζημιώσεως κατά της Κοινότητας και όχι να υποβληθεί αίτηση παρεμβάσεως. Το Συμβούλιο θεωρεί ότι, μολονότι, για την άσκηση μιας τέτοιας αγωγής, η αιτούσα την παρέμβαση έχει ένα γενικό «συμφέρον» στην επίλυση της παρούσας διαφοράς, τούτο ωστόσο δεν της παρέχει τη δυνατότητα να «δικαιολογήσει συμφέρον» στην επίλυση της διαφοράς, υπό την έννοια του άρθρου 37, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου.

13 Η Επιτροπή υποστηρίζει επίσης ότι η αίτηση παρεμβάσεως είναι απαράδεκτη διότι έχει παραγραφεί το δικαίωμα της ΕΒΟ να αξιώσει από την Κοινότητα την αποκατάσταση της ζημίας την οποία φέρεται ότι υπέστη, αφού δεν ασκήθηκε εντός της πενταετούς προθεσμίας που τάσσει το άρθρο 43 του Οργανισμού του Δικαστηρίου. Κατά την Επιτροπή, είναι προφανές ότι, ακόμη κι αν ευδοκιμούσε η αγωγή της ενάγουσας, η ΕΒΟ δεν θα μπορούσε πλέον να ασκήσει αγωγή αποζημιώσεως κατά της Κοινότητας. Η Επιτροπή παρατηρεί, συναφώς, ότι, ακόμη κι αν η ζημία που φέρεται ότι υπέστη η ΕΒΟ οφείλεται, όπως υποστηρίζει επίσης η ενάγουσα, στην έκδοση του κανονισμού 2340/90, γεγονός παραμένει ότι, ακόμη κι αν ληφθούν υπόψη όλες οι δυνατές προθεσμίες, κάθε δικαίωμα προς άσκηση αγωγής βάσει του κανονισμού αυτού έχει

παραγραφεί από τα τέλη του 1995. Επομένως, είναι άνευ σημασίας αν οι ιρακινές αρχές αρνήθηκαν την καταβολή των απαιτήσεων της ΕΒΟ μετά την ημερομηνία αυτή κι αν επικαλέσθηκαν, προς τούτο, τον προαναφερθέντα κοινοτικό κανονισμό.

14 Κατά την Επιτροπή, η νομική κατάσταση της ΕΒΟ, όσον αφορά την παραγραφή, είναι θεμελιωδώς διαφορετική από εκείνη της ενάγουσας, οπότε δεν μπορεί να της αναγνωριστεί έννομο συμφέρον προς παρέμβαση υπέρ της ενάγουσας. Η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν απαιτείται να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αν θα έπρεπε να ληφθεί διαφορετική απόφαση στην περίπτωση που το δικαίωμα της ΕΒΟ δεν είχε προδήλως παραγραφεί.

Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

15 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, δυνάμει του άρθρου 37, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου, το δικαίωμα παρεμβάσεως στις διαφορές που υποβάλλονται στο Πρωτοδικείο ανήκει σε κάθε πρόσωπο που έχει συμφέρον στην επίλυση της διαφοράς.

16 Ακολούθως, το Πρωτοδικείο τονίζει ότι, όσον αφορά μια αίτηση παρεμβάσεως υποβληθείσα στο πλαίσιο αγωγής αποκαταστάσεως ζημίας που προκλήθηκε από κανόνες του κοινοτικού δικαίου, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι το επίμαχο συμφέρον πρέπει να υφίσταται σε σχέση με τα αιτήματα ενός από τους διαδίκους της κυρίας δίκης και όχι σε σχέση με τους λόγους και τα επιχειρήματα που έχουν προβληθεί (διάταξη του Δικαστηρίου της 19ης Οκτωβρίου 1983 στην υπόθεση 114/83, Société d'initiatives et de coopération agricoles κατά Επιτροπής, που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή), οπότε, εν προκειμένω, η αιτούσα την παρέμβαση δεν μπορεί να δικαιολογήσει το συμφέρον της αποκλειστικά σε σχέση με τους λόγους και τα επιχειρήματα της ενάγουσας, όσον αφορά τον φερόμενο παράνομο χαρακτήρα του κανονισμού 2340/90. Ωστόσο, το Δικαστήριο, με τη διάταξή του της 20ής Μαρτίου 1985 στην υπόθεση 253/84, Groupement agricole d'exploitation en

commun κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή), δέχθηκε αίτηση παρεμβάσεως με το αιτιολογικό ότι, «στο πλαίσιο μιας αγωγής για την αποκατάσταση ζημίας η οποία προκλήθηκε από κανόνες του κοινοτικού δικαίου, τα αιτήματα των διαδίκων της κυρίας δίκης και, επομένως, και το συμφέρον των παρεμβαινόντων, μπορούν να θεωρηθούν ότι αφορούν, εκτός της επιδικάσεως αποζημιώσεως, την παρεμπίπτουσα διαπίστωση του παράνομου χαρακτήρα μιας διατάξεως του κοινοτικού δικαίου».

17 Ενόψει αυτών των δύο διαφορετικών προσεγγίσεων, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι σ' αυτό εναπόκειται, σύμφωνα με την προγενέστερη νομολογία, να καθορίσει τις αρχές που πρέπει να εφαρμοστούν εντός ενός πλαισίου όπως το προκείμενο, όπου η αίτηση παρεμβάσεως έχει υποβληθεί από επιχείρηση της οποίας το συμφέρον συνίσταται στην κατοχύρωση της δικής της θέσεως, η οποία, μολονότι είναι συγκρίσιμη με εκείνη της ενάγουσας της κυρίας δίκης, διακρίνεται ωστόσο από αυτή, στο μέτρο που τα δικαιώματα που προβάλλουν έναντι της Κοινότητας, αντιστοίχως, η ενάγουσα της κυρίας δίκης και η αιτούσα την παρέμβαση αφορούν διαφορετικές ζημίες (βλ. διάταξη του Δικαστηρίου της 25ης Νοεμβρίου 1964 στην υπόθεση 111/63, Lemmerz-Werke κατά Ανωτάτης Αρχής, Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 153, διατάξεις του Πρωτοδικείου της 15ης Ιουνίου 1993 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-97/92 και T-111/92, Rijnoudt και Hocken κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. II-587, σκέψη 16, και της 8ης Δεκεμβρίου 1993 στην υπόθεση T-87/92, Kruidvat κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. II-1375, σκέψη 11).

18 Το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι, σ' ένα τέτοιο πλαίσιο, το συμφέρον στην επίλυση της διαφοράς, υπό την έννοια του άρθρου 37, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου, πρέπει να νοείται ως άμεσο και ενεστώς συμφέρον στην τύχη που επιφυλάσσεται στα αιτήματα της αγωγής, ενώ, κατ' αναλογία προς την προαναφερθείσα διάταξη Kruidvat κατά Επιτροπής, πρέπει να γίνεται αυστηρή διάκριση μεταξύ, αφενός, των αιτούντων παρέμβαση που δικαιολογούν άμεσο και ενεστώς συμφέρον στην τύχη που επιφυλάσσεται στα αιτήματα του δικογράφου της αγωγής και, αφετέρου, εκείνων που δεν δικαιολογούν παρά έμμεσο συμφέρον στην επίλυση της διαφοράς λόγω ομοιοτήτων μεταξύ της καταστάσεώς τους και εκείνης ενός των διαδίκων.

19 Συναφώς, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, εν προκειμένω, με την αίτησή της παρεμβάσεως, η ΕΒΟ περιέγραψε απλώς το ιστορικό και τη φύση της αξιώσεώς της έναντι της Κεντρικής Τράπεζας του Ιράκ, υποστηρίζοντας ότι τα κοινοτικά όργανα, καθόσον εξέδωσαν τον κανονισμό 2340/90, κατέστησαν υπεύθυνα για τη ζημία την οποία φέρεται ότι υπέστη λόγω του ότι οι ιρακινές αρχές αρνήθηκαν να εκπληρώσουν τις συμβατικές υποχρεώσεις τους έναντι αυτής, επικαλούμενες το ψήφισμα 661 (1990) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, της 6ης Αυγούστου 1990, το οποίο χρησίμευσε ως βάση για την έκδοση του εν λόγω κανονισμού. Επιβάλλεται όμως η διαπίστωση ότι οποιοσδήποτε επιχειρηματίας, ευρισκόμενος σε κατάσταση παρόμοια με εκείνη της ενάγουσας, θα μπορούσε να ισχυριστεί ότι έχει συμφέρον προς παρέμβαση λόγω των επιπτώσεων που είχε ο κανονισμός 2340/90 στις σχέσεις του και στους εμπορικούς δεσμούς του με το Ιράκ. Ωστόσο, αν επιτρεπόταν σε κάθε επιχειρηματία να παρεμβαίνει σε κάθε υπόθεση στην οποία ένας άλλος επιχειρηματίας, ευρισκόμενος σε παρόμοια κατάσταση, είναι διάδικος και επί της οποίας θα μπορούσε να εκδοθεί απόφαση το σκεπτικό της οποίας θα μπορούσε να έχει επιρροή στον τρόπο με τον οποίο τα εναγόμενα όργανα θα αντιμετώπιζαν τη δική του κατάσταση, που είναι άλλωστε διαφορετική, θα ήταν δυσχερές, αν όχι αδύνατο, να γίνει σαφής διάκριση μεταξύ των αιτούντων παρέμβαση που δικαιολογούν συμφέρον στην επίλυση της διαφοράς και εκείνων που δεν δικαιολογούν τέτοιο συμφέρον (βλ., κατ' αναλογία, προαναφερθείσες διατάξεις Kruidvat κατά Επιτροπής, σκέψη 13, και Rijnoudt και Hocken κατά Επιτροπής, σκέψη 22).

20 Το Πρωτοδικείο εκτιμά, συνεπώς, ότι συμφέρον όπως αυτό το οποίο προβάλλει η αιτούσα την παρέμβαση δεν μπορεί να θεωρηθεί ως άμεσο συμφέρον στην επίλυση της διαφοράς, υπό την έννοια του άρθρου 37, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου, αλλά ως έμμεσο συμφέρον απορρέον από μια απλή ομοιότητα των επιμάχων καταστάσεων το οποίο, επομένως, δεν δικαιολογεί επαρκώς κατά νόμο την αίτησή της παρεμβάσεως.

21 Ενόψει των σκέψεων που προεκτέθηκαν, πρέπει να απορριφθεί η αίτηση παρεμβάσεως, χωρίς να χρειάζεται να εξεταστεί το επιχείρημα της Επιτροπής κατά το οποίο η ΕΒΟ δεν έχει συμφέρον να παρέμβει, δεδομένου ότι, ακόμη και στην περίπτωση κατά την οποία η ενάγουσα θα δικαιωνόταν, το δικαίωμα της ΕΒΟ να ασκήσει αγωγή αποζημιώσεως κατά της Επιτροπής, δυνάμει των άρθρων 178 και 215 της Συνθήκης, θα είχε παραγραφεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

22 Σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα. Δεδομένου ότι τα εναγόμενα όργανα δεν υπέβαλαν αίτημα για τα δικαστικά έξοδα, πρέπει να διαταχθεί να φέρει κάθε διάδικος τα δικά του δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (δεύτερο τμήμα)

διατάσσει:

1) Απορρίπτει την αίτηση παρεμβάσεως.

2) Η αιτούσα την παρέμβαση καθώς και κάθε διάδικος της κυρίας δίκης θα φέρει τα δικά του δικαστικά έξοδα που σχετίζονται με την αίτηση παρεμβάσεως.

Λουξεμβούργο, 7 Μαρτίου 1997.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Ο Πρόεδρος

C. W. Bellamy